

Европейски съюз

Европейски социален фонд

BG051PO001-4.1.04

**„ ПОДПОМАГАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ
СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ “**

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма
„Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския съюз чрез*

Европейския социален фонд

„Инвестира във вашето бъдеще”

***Бенефициент: Българско сдружение за
личностна алтернатива
Договор за безвъзмездна финансова помощ
№ BG051PO001-4.1.04-0120***

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европейския социален фонд. Сдружение „Българско сдружение за личностна алтернатива” носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми” на МОН.

Разстройство с дефицит на
вниманието и хиперактивност -
ХАДВ

Хиперкинетични разстройства:
Нарушение на активността и
вниманието

ХАДВ

- **I. Увод**
- **II. Хиперактивност и дефицит на вниманието - обхват, същност и видове, съпътстващи нарушения**
- **III. Причини за нарушението. Диагностика**
- **IV. Отражение на ХАДВ върху училищния и социалния статус на индивида в различните възрастни етапи на развитието му**
- **V. Лечение. Подходи при терапия на ХАДВ**

В езика се утаяват социалните различия и неравенството между хората. Наред с официалния книжовен език съществуват групи и професионални жаргони, характерни за езика на различни общности. И преди, и сега са налице ред привилегирани езици. Преди два века в Русия дворяните говорели на руски само със слугите си, а помежду си общували на френски. В някои племенни общности в Индия и досега съществува привилегирован език, на който имат право да общуват само мъжете. Образованият човек притежава повече думи за света в сравнение с ограниченото слово на неукния човек. Ако владеещият компютърния език младеж общува с връстниците от цял свят, то езикът на родения в изолираните горски райони на Африка е стеснен в рамките на непосредствения жизнен опит на неговата общност.

<http://www.youtube.com/watch?v=7D7GgiAr9ho&feature=related>

I. Увод

- Нова и важна информация към това нарушение
 - Невробиологична основа
 - Отречени хипотези
 - Централно нарушение при ХАДВ
 - сайт: <http://www.russellbarkley.org/adhd-courses.htm>
 - Диагностични критерии
 - Социална значимост
 - Диагностика

II. ХАДВ - обхват, същност и видове, съпътстващи нарушения

- II.1. Обхват
 - Честота
 - Кратка историческа справка
- II. 2. Същност и видове – според МКБ 10 и DSM – IV

II.2. МКБ 10

- (1) Ранно начало
- (2) Съчетание от хиперактивно зле модулирано поведение с подчертано невнимаване и липса на устойчиво участие при изпълнение на задачи
- (3) Генерализиране на тези поведенчески характеристики в различни ситуации и във времето

II.2. МКБ 10

- V клас. Психични и поведенчески разстройства
- F90-F99 Поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството
 - F90 ХИПЕРКИНЕТИЧНИ РАЗСТРОЙСТВА
 - F90.0 Нарушение на активността и вниманието - Включва: разстройство с дефицит във вниманието **или** синдром на хиперактивност, разстройство с дефицит във вниманието **и** хиперактивност.
 - F90.1 Хиперкинетично разстройство на поведението - Този код трябва да се използва, когато са налице всички критерии за хиперкинетично разстройство (F90) и всички критерии за поведенческо разстройство (F91).
 - F90.8 Други
 - F90.9 Неуточнено

II.2. DSM – IV

- 314.00 (F90.0 - F90.8) Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Predominantly Inattentive Type - *ХАДВ с преобладаващ дефицит на внимание*
- 314.01 (F90.0) Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Predominantly hyperactive-Impulsive Type - *ХАДВ предимно хиперактивно-импулсивен тип*
- 314.01 (F90.0) Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Combined Type - *ХАДВ комбиниран тип*

II.2. DSM IV - Симптоми на дефицит на внимание

- Често не отделя достатъчно внимание на детайлите или допуска грешки по невнимание в учебните задачи, в работата или в други дейности.
- Често трудно задържа вниманието си на задачи или развлекателни дейности.
- Често изглежда, че не слуша, когато му се говори.
- Често не следва инструкции и не успява да завърши учебни задачи, домакинска работа или задължения на работното място (не се дължи на опозиционно поведение или невъзможност да се разбере инструкциите).
- Често изпитва трудности при организиране на задачи и дейности.
- Често се избягва, не харесва или не желае да се ангажира в дейности, които изискват продължителни умствени усилия (като домашна или учебна работа).
- Често губи предмети, необходими за задачи или дейности (напр. играчки, моливи, книги или инструменти).
- Често лесно се разсейва от странични стимули.
- Често е разсеян в ежедневните дейности.

II.2. DSM IV – Симптоми на хиперактивност-импулсивност:

- Често движи прекалено ръце или крака или се върти на мястото си.
- Често напуска мястото си в класната стая или в други ситуации, в които се очаква да остане седнал.
- Често тича или скача прекалено в ситуации, в които това е неподходящо (при юноши или възрастни това може да е ограничено до степен на субективно чувство за безпокойство).
- Често има трудности да играе или да се посвети спокойно на развлекателни дейности.
- Често се движи или действа, сякаш е задвижван от двигател.
- Често говори прекалено, импулсивно.
- Често избързва с отговорите, преди въпросите да са били завършени.
- Често има трудности с изчакването на своя ред.
- Често прекъсва или се намесва в дейностите на другите (напр. – в разговори или игри).

II.2. DSM IV – Диагностични критерии

- **А. Шест (или повече) от симптомите** на дефицит на вниманието и/ или хиперактивност-импулсивност продължават **поне 6 месеца** до **степен**, която е дисадаптивна и не съответства на нивото на развитие.
- **Б.** Някои симптоми на хиперактивност-импулсивност или дефицит на внимание, които са причинявали проблеми, са били налице и **преди 7 годишна възраст**.
- **В.** Симптомите се проявяват в **повече от един тип среда** (например - на училище [или работа] и у дома).
- **Г.** Трябва да има ясни доказателства за **клинично значимо** увреждане в социалното, академично или професионално функциониране.

II.3. ХАДВ и съпътстващи нарушения

- Разстройства на поведението
- Разстройства в обучението
- Разстройство на развитието на двигателните функции
- Тревожност
- Депресия
- Зависимости

III. Причини за нарушението. Диагностика

- III.1. Причини
 - Роля на гените
 - Роля на други фактори
- III.2. Диагностика

IV. Отражение на ХАДВ върху училищния и социалния статус на индивида в различните възрастови етапи на развитието му

- Възрастови етапи
 - ПУВ
 - НУВ
 - Юношество
 - Възрастни

V. Лечение

- Прилагане на медикаменти
- Психологична подкрепа, терапия и поведенческа програма
- Педагогическо подпомагане

<http://www.youtube.com/watch?v=Dktbd32B6aY&feature=related>

V. Терапевтична стратегия при ХАДВ и СОТ

- Сетивно – двигателни подходи
 - Южно-калифорнийски сензорни интеграционни тестове
 - Методът "Bon Depart - Good Start"
- Хипотеза за придобиване на информация и хипотеза за процеса на решение

V. Съвременни и достъпни програми в България

- Brain Gym®
 - <http://www.youtube.com/watch?v=WpSBTVFgK0Y>
- Невротренинг Биофийдбек
 - http://www.youtube.com/watch?v=UW_DnxwcKgc&list=UUWm6YSI8n_0wWBDjxCSPG5Q&index=13&feature=plcp
- The Listening Program®
 - http://www.youtube.com/watch?v=_2cdxe6bnLI

Европейски съюз

BG051PO001-4.1.04

**„ ПОДПОМАГАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ
СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ “**

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма
„Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския съюз чрез
Европейския социален фонд
„Инвестира във вашето бъдеще”*

Европейски социален фонд

Проект „Заедно на училище”

**Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG051PO001-4.1.04
„Подпомагане на обучението на деца и ученици със специални образователни
потребности”**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

„Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европейския социален фонд. Сдружение „Българско сдружение за личностна алтернатива” носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми” на МОН.